ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

นันทิตา กุณราชา* , สุภาพร ตรงสกุล, วรรณรัตน์ ลาวัง***, พิษณุรักษ์ กันทวี****

บทคัดย่อ

ความเป็นมา

โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศไทย เนื่องจากมีการระบาดของโรคอย่างต่อเนื่องการป้องกันและควบคุมโรคต้องดำเนินการอย่างเข้มข้น และต่อเนื่องโดยวิธีที่ถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งถือเป็นมาตรการที่สำคัญต่อการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคโดยจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า บ้านห้วยไร่ (กลุ่มบ้านซาเจ๊ะ) ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวน 233 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มหลายขั้นตอนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและ สถิติเชิงวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม โดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r)

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นชนชาติพันธุ์อาข่า มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.7 นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 98.3 ไม่ได้เรียนหนังสือ ร้อยละ 71.2 มีประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 54.9 โดยมีระดับความสัมพันธ์เกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถการควบคุมพฤติกรรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p< 0.01$,$r = 0.42,0.65$ และ 0.61 ตามลำดับ) และความตั้งใจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p< 0.01$, $r=0.67$)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบคือ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถ เจตคติ ทำให้เกิดความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ส่งผลให้ประชาชนปฏิบัติเพื่อลดการระบาดของโรคไข้เลือดออก โดยมีข้อเสนอแนะจากการศึกษาโดยพัฒนารูปแบบการจัดทำกระบวนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเพื่อลดการระบาดของโรคไข้เลือดออกในชุมชนอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่ในการปฏิบัติอย่างเข้มข้น

คำสำคัญ

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน, พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก, ชาติพันธุ์อาข่า

*นักศึกษาปริญญาโท สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อ.เมือง จ.เชียงราย

**สำนักวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

***คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

FACTOR RELATED TO DENGUE HEMORRHAGIC FEVER PREVENTIVE BEHAVIOR AND CONTROL AMONG AKHA HILL TRIBE IN MAE-CHAN, CHIANGRAI

Nuntita Kunracha B.N.S.*, Supaporn Trongsakul Ph.D**,
Wannarat Lawang Ph.D. ***, Phitsanuruk Kanthawee Ph.D.**

ABSTACT

BACKGROUND

Dengue hemorrhagic fever is a major public health problem in Thailand. They are increasingly of the number of Dengue Hemorrhagic Fever cases every year that should be prevention and control of dengue hemorrhagic fever continuous within an accurate and appropriate process. This is a major component to control and reduce the outbreak of DHF disease by the involvement from community participation prevention behavior.

OBJECTIVES

To investigate the association of factor related to dengue hemorrhagic fever preventive behavior and control among Akha hill tribe in Mae-Chan district, Chiang Rai province.

METHODS

The descriptive research on correlation study in Akha hill tribe, Huai Rai village, Mae- Rai sub-district, Mae- Chan district, Chiang Rai province. The sample size was selected from 233 populations, who resided in this village by multi- stage sampling. The questionnaire tool divided into six parts includes socio-demographic and characteristic which related to the Theory of Planed Behavioral (TPB). The statistic used descriptive statistics and analytical statistics with Pearson's correlation coefficient.

RESULTS

The most of the participants were Akha People, with age average 45 years. The most of them were female, 71.7% and Christian 98.3 %. They were non-educated 71.2% and were infected with Dengue Fever 54.9%. The attitude factor associated with subjective norm, perceived behavioral control toward the behavior positively related to intention factor by correlation coefficients (r) at 0.42, 0.65 and 0.61 respectively. The intention factor was positively correlated with dengue hemorrhagic fever preventive behavior and control by the correlation coefficient (r) at 0.67.

CONCLUSIONS AND DISCUSSIONS

We found that the subjective norm, perceived behavioral control and attitude toward the behavior were positively intended to preventive behavior and control dengue hemorrhagic fever. We suggest that the intervention program for prevention and control of dengue hemorrhagic fever should be continuous with community participation.

KEYWORDS

Theory of planned behavior, dengue hemorrhagic fever preventive behavior and control, Akha hill tribe

*Master degree student of Public Health, School of Health Science, Mae Fah Luang University
**School of Health Science, Mae Fah Luang University
***Faculty of Nursing, Burapha University

ความเป็นมา

โรคไข้เลือดออกเป็นโรคติดเชื้อไวรัสเดงกี โดยมียุงลายเป็นพาหะนำโรคทำให้เกิดการเจ็บป่วย หากรุนแรงอาจเกิดการช็อกทำให้เสียชีวิตอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพของประชาชนตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับชาติประเทศไทยเป็นกลุ่มที่มีการระบาดของโรคสูงเป็นอันดับ 6 ใน 30 ประเทศ พบการระบาดใหญ่โดยเฉพาะใน ปี พ.ศ. 2556 อัตรา ป่วยมีมากถึง 241.03 ต่อแสนประชากร และที่ผ่านมามีนโยบายในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกหลากหลายวิธีการ [1]

จังหวัดเชียงรายได้ดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่อง แต่คงพบการระบาดของโรคสูงเช่นเดียวกันกับระดับประเทศ อำเภอแม่จัน พบมีอัตราป่วยสูงและอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับต้น ๆ ของจังหวัดเชียงราย โดยพบการระบาดใหญ่ในปี พ.ศ. 2556 เช่นกัน มีอัตราป่วย 908.03 ต่อแสนประชากร[2] ซึ่งสูงกว่าภาพรวมระดับประเทศมากกว่า 3 เท่า โดยอัตราป่วยสูงสุดอยู่ในตำบลแม่ไร่ ในปี พ.ศ. 2556 อัตราป่วยมีมากถึง 2,505.93 ต่อแสนประชากร [2] จำนวนผู้ป่วยสูงสุดอยู่ในบ้านห้วยไร่หมู่ 6 จากการเปรียบเทียบอัตราป่วยย้อนหลัง 5 ปี ในปี พ.ศ. 2556 - 2560 เท่ากับ 2,955.81, 262.62, 2,170.89, 0 และ 74.29 ต่อแสนประชากร [2] ตามลำดับ แสดงได้ว่า ในบ้านห้วยไร่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกอย่างเนื่องชี้ให้เห็นถึงการวางแผนแก้ไขปัญหาที่ไม่ประสบความสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2559 ดูเหมือนการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคจะเป็นผล แต่ทว่าใน ปี พ.ศ. 2560 ก็ยังพบอัตราป่วยที่สูงเกินเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ไม่เกิน 50 ต่อแสนประชากร

ในบ้านห้วยไร่จะพบการอาศัยอยู่ของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าเป็นจำนวนมากกลุ่มคนดังกล่าวจะมีลักษณะเฉพาะด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต และภาษาพูดเป็นของตนเอง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชน สะท้อนว่าที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์อาข่า ซึ่งเป็นกลุ่มมีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมอีกทั้งปัจจุบันลักษณะทางวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไป ถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลในทุกด้านรวมถึงผลกระทบที่เกิดจากโรคไข้เลือดออก

การเข้าใจวัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชุมชนจะทำให้เห็นสาเหตุของปัญหารูปแบบการจัดการในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนถึงความสอดคล้องกับทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior; TPB) ที่กล่าวถึงบุคคลจะแสดงพฤติกรรมใดต้องรู้จักใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วอย่างเป็นระบบรวมทั้งมีการคิดพิจารณาเพื่อตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองโดยถือว่าความตั้งใจเป็นปัจจัยด้านแรงจูงใจตามธรรมชาติอย่างหนึ่ง [3]

ความสำคัญของการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยอาศัยความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ทุกระดับทุกภาคส่วนในการปฏิบัติพฤติกรรมถือว่าสำคัญ ซึ่งการศึกษาปัจจัยความสัมพันธ์จะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนารูปแบบการจัดทำกระบวนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า เพื่อลดการระบาดของโรคไข้เลือดออก และลดผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

กรอบแนวคิด

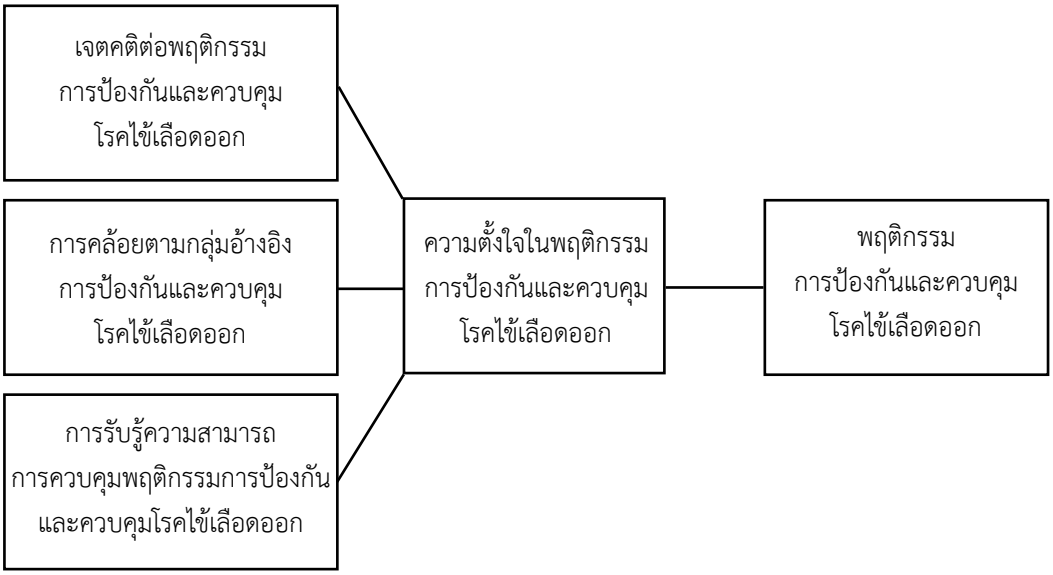

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) รูปแบบการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation Research) โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน ของไอเซน [4] มาเป็นกรอบแนวคิด เพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าในช่วงวันที่ 1 กุมภาพันธ์ ถึง 31 กรกฎาคม 2560

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าที่อาศัยอยู่ที่กลุ่มบ้านซาเจ๊ะ กลุ่มบ้านตอนบนของบ้านห้วยไร่ หมู่ที่ 6 ตำบลแม่ไร่ อำเภอ แม่จัน จังหวัดเชียงราย จำนวนทั้งสิ้น 2,754 คน

คำนวณกลุ่มตัวอย่างให้เพียงพอใช้สถิติวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ อำนาจทดสอบเท่ากับ 0.08 และขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.02 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 233 คน [5] ทำการสุ่มหลายขั้นตอนโดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจงที่กลุ่มบ้านซาเจ๊ะทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากการแบ่งประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 1,650 คน ออกเป็น 12 กลุ่มบ้าน ทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ โดยการคำนวณตามสัดส่วนประชากรแต่ละชั้น และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลาก

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประกอบด้วย

1) มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เพศชาย หรือเพศหญิง
2) อาศัยอยู่ในพื้นที่กลุ่มบ้านซาเจ๊ะมากกว่า 6 เดือน
3) สามารถเข้าใจสื่อสารภาษาไทยหรือภาษาอาข่าได้
4) ไม่เป็นผู้พิการ
5) ไม่ป่วยด้วยโรคโรคจิตเวช
6) ในกรณีที่อายุ 60 ปี ขึ้นไปต้องได้รับการทดสอบสภาพสมองเบื้องต้นฉบับภาษาไทย (MMSE - Thai 2002) [6]
7) ยินยอมให้ความร่วมมือเข้าร่วมเป็นผู้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 6 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ประวัติการเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก โดยลักษณะคำถามเป็นแบบเปิด และปิดผสมกัน

ส่วนที่ 2 ถึง 6 สอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงการรับรู้ความสามารถการควบคุมพฤติกรรมความตั้งใจในพฤติกรรมและพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นคำถามแบบปรนัย มีเกณฑ์การแปลผลของคะแนนเฉลี่ยและคะแนนเฉลี่ยรวม คำนวณโดยสูตรการคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น [7] รายละเอียดส่วนที่ 2 ถึง 6 มีดังนี้

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก แบ่งเป็นคำถามบวก จำนวน 5 ข้อ และคำถามลบ จำนวน 5 ข้อ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่ามีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใดการเลือกตอบจะเป็นแบบเลือกตอบลิเคิร์ท สเกล 5 ตัวเลือก จำนวนรวม 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่ามีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด การเลือกตอบจะเป็นแบบเลือกตอบลิเคิร์ท สเกล 5 ตัวเลือก จำนวนรวม 10 ข้อ

ส่วนที่ 4 การรับรู้ความสามารถการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่ามีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด การเลือกตอบจะเป็นแบบเลือกตอบลิเคิร์ทสเกล 5 ตัวเลือกจำนวนรวม 10 ข้อ

ส่วนที่ 5 ความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่ามีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด การเลือกตอบจะเป็นแบบเลือกตอบลิเคิร์ท สเกล 5 ตัวเลือกจำนวนรวม 10 ข้อ

ส่วนที่ 6 พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบว่ามีความคิดเห็นมากน้อยเพียงใด การเลือกตอบจะเป็นแบบเลือกตอบลิเคิร์ทสเกล 5 ตัวเลือกจำนวนรวม 10 ข้อ

คุณภาพของเครื่องมือ

มีการทดสอบความตรงตามเนื้อหา (Validity) ใช้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน นำมาคำนวณหาสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of item objective congruence; IOC) [8] โดยแบบสอบถามเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรม มีค่าเท่ากับ 0.63, 0.93, 0.93, 0.93 และ 0.90 ตามลำดับและตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่มีความตรงต่อเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนที่อาศัยอยู่บ้านดงมะตื๋น หมู่ 5 ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 30 ราย นำมาวิเคราะห์โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)[9] ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.926 โดยแบบสอบถามเจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถความตั้งใจและพฤติกรรม มีค่าเท่ากับ 0.708, 0.743, 0.848, 0.748 และ 0.863 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลรวบรวมและบันทึกในคอมพิวเตอร์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล ในรูปจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.) ใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analytic Statistics) หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติกำหนดไว้ที่ $p < 0.05$

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรมทางการวิจัยในมนุษย์

การวิจัยได้รับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงหนังสือรับรองที่ 044/2560 โดยสาธารณสุขอำเภอแม่จัน และผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยไร่ หมู่ 6 ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อนุญาตให้เข้าทำการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มการสมัครใจเข้าร่วมวิจัย

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคล

ผลการศึกษาลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าจำนวน 233 คน มีอายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 71.70 มีอายุระหว่าง 46 – 59 ปี มากที่สุด 71 คน คิดเป็น ร้อยละ 30.50 โดยมีอายุต่ำสุด 15 ปี และสูงสุด 87 ปี สถานภาพสมรสส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน 138 คน คิดเป็น ร้อยละ 59.30 นับถือศาสนาคริสต์ส่วนใหญ่ 229 คน คิดเป็นร้อยละ 98.30 ไม่ได้เรียนหนังสือส่วนใหญ่ 166 คน คิดเป็นร้อยละ 71.20 ไม่ได้ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ 108 คน คิดเป็น ร้อยละ 46.40 รายได้น้อยกว่า 1,000 บาท ส่วนใหญ่ 110 คน คิดเป็นร้อยละ 47.20 และพบประวัติเคยป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก 128 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.90

ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

เจตคติในด้านบวก ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบไม่เห็นด้วยในด้านการพับเสื้อผ้าให้เรียบร้อยแทนการแขวนรวมกันบนราวภายในบ้าน ร้อยละ 34.30 เจตคติในด้านลบส่วนใหญ่ เลือกตอบเห็นด้วยในด้านการปล่อยปลาหางนกยูงกินลูกน้ำยุงลายลงในภาชนะที่มีน้ำขัง ร้อยละ 27.50 คะแนนเฉลี่ยรวมรายข้อระดับปานกลางส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการสวมใส่เสื้อผ้าให้มิดชิดในเวลากลางวัน 3.35 คะแนน (S.D. = 1.12) ระดับสูงส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการเก็บขยะมูลฝอยบริเวณรอบ ๆ บ้านนำไปทิ้งขยะ 3.89 คะแนน (S.D. = 0.98) ระดับสูงที่สุดส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการเปิดหน้าต่างเพื่อให้ภายในบ้านมีแสงสว่าง 4.21 คะแนน (S.D. =0.79) และคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง 35.99 คะแนน (S.D. =10.07)

ข้อมูลเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบไม่เห็นด้วยในด้านการพับเสื้อผ้าให้เรียบร้อยแทนการแขวนรวมกันบนราวภายในบ้าน ร้อยละ 14.20 ส่วนใหญ่เลือกตอบเห็นด้วยในด้านการใส่ทรายธรรมดาลงในเสารั้วไม้ไผ่ที่มีน้ำขัง ร้อยละ 90.10 คะแนนเฉลี่ยรวมรายข้อ ระดับปานกลางส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการปล่อยปลาหางนกยูงกินลูกน้ำยุงลายลงในภาชนะที่มีน้ำขัง 3.40 คะแนน (S.D.=0.96) ระดับสูงส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการปิดฝาท่อปูนก่อเรียงเป็นแทงก์น้ำด้วยตาข่ายไนลอน 4.12 คะแนน (S.D. = 0.56) ระดับสูงที่สุดส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการเก็บขยะมูลฝอยบริเวณรอบ ๆ บ้านนำไปทิ้งขยะ 4.58 คะแนน (S.D. = 0.54) และคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง 39.98 คะแนน (S.D. =6.71) ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

การรับรู้ความสามารถส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบยากในด้านการพับเสื้อผ้าให้เรียบร้อย

ส่วนใหญ่เลือกตอบง่ายในด้านการใส่ทรายธรรมดาลงในเสารั้วไม้ไผ่ที่มีน้ำขัง ร้อยละ 72.50 คะแนนเฉลี่ยรวมรายข้อ ระดับปานกลางส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการพับเสื้อผ้าให้เรียบร้อยแทนการแขวนรวมกันบนราวภายในบ้าน 3.28 คะแนน (S.D. =1.24) ระดับสูงส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการใส่เกลือแกงลงในจานรองขาตู้กับข้าว 3.82 คะแนน (S.D. =0.81) ระดับสูงที่สุดส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการเปิดหน้าต่างเพื่อให้ภายในบ้านมีแสงสว่าง 4.33 คะแนน (S.D. =0.73) และคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง 37.59 คะแนน (S.D. =9.92) ข้อมูลเกี่ยวกับความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ความตั้งใจส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบเป็นไปไม่ได้ ในด้านจะปล่อยปลาหางนกยูงกินลูกน้ำยุงลายลงในภาชนะที่มีน้ำขัง ร้อยละ 18.50 ส่วนใหญ่เลือกตอบเป็นไปได้ ในด้านจะใส่ทรายธรรมดาลงในเสารั้วไม้ไผ่ที่มีน้ำขังร้อยละ 84.10 คะแนนเฉลี่ยรวมรายข้อ ระดับปานกลางส่วนใหญ่เลือกตอบ ในด้านการปล่อยปลาหางนกยูงกินลูกน้ำยุงลายลงในภาชนะที่มีน้ำขัง 3.33 คะแนน (S.D. =1.04) ระดับสูงส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการปิดหลุมน้ำทิ้งจากครัวเรือนด้วยตาข่ายไนลอน 4.10 คะแนน (S.D. = 0.54) ระดับสูงที่สุดส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการเก็บขยะมูลฝอยบริเวณรอบ ๆ บ้านนำไปทิ้งขยะ 4.62 คะแนน (S.D. =0.53) และคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง 39.84 คะแนน (S.D. =7.02)

ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบยากในด้านการปล่อยปลาหางนกยูงกินลูกน้ำยุงลายลงในภาชนะที่มีน้ำขัง ร้อยละ 18.50 ส่วนใหญ่เลือกตอบง่ายมากในด้านการใส่ทรายธรรมดาลงในเสารั้วไม้ไผ่ที่มีน้ำขัง ร้อยละ 73.0 คะแนนเฉลี่ยรวมรายข้อ ระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านพับเสื้อผ้าให้เรียบร้อยแทนการแขวนรวมกันบนราวภายในบ้าน 3.36 คะแนน (S.D. = 1.28) ระดับสูงส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านสวมใสเสื้อผ้าให้มิดชิดในเวลากลางวัน 3.86 คะแนน (S.D. = 0.91) ระดับสูงที่สุดส่วนใหญ่เลือกตอบในด้านการเก็บขยะมูลฝอยบริเวณรอบๆ บ้านนำไปทิ้งขยะ 4.33 คะแนน (S.D. = 0.98) และคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับสูง 37.81 คะแนน (S.D. = 9.06)

ความสัมพันธ์ระหว่าง เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถ ความตั้งใจ และพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และการแปรผลระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา (n=233)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์
เจตคติ กับความตั้งใจ	0.42**	ต่ำ
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับความตั้งใจ	0.65**	ปานกลาง
การรับรู้ความสามารถกับความตั้งใจ	0.61**	ปานกลาง
เจตคติ กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	0.31**	ต่ำ
เจตคติ กับการรับรู้ความสามารถ	0.74**	สูง
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงกับการรับรู้ความสามารถ	0.42**	ต่ำ
การรับรู้ความสามารถกับพฤติกรรม	0.89**	สูง
ความตั้งใจ กับพฤติกรรม	0.67**	ปานกลาง

**$p<0.01$

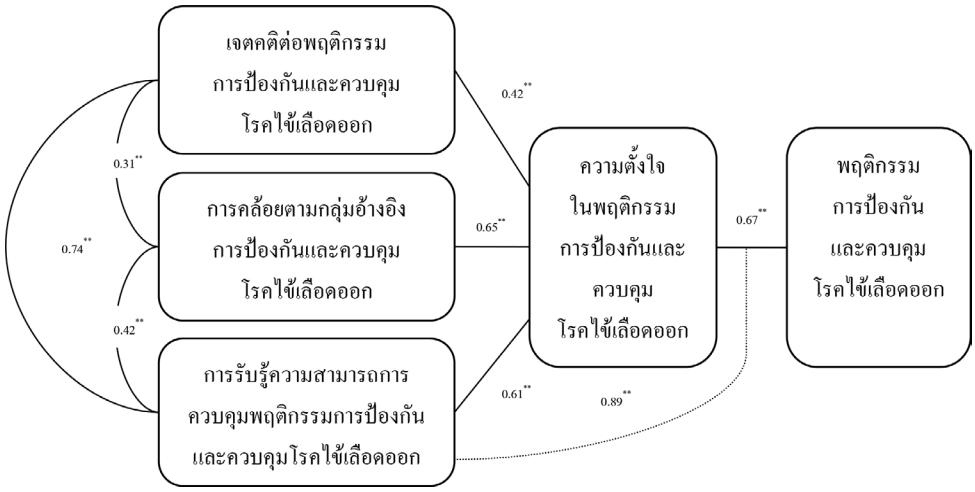

ภาพที่ 2 ปัจจัยความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก
ในกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า

การอภิปรายผล

1. ความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย กล่าวได้ว่าความตั้งใจเป็นปัจจัยการจูงใจที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบุคคลจะกระทำพฤติกรรมที่สนใจโดยมีการวางแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลนั้นจะอยู่ภายใต้การควบคุมของความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม [11] จึงแสดงว่าประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีความตั้งใจในพฤติกรรม จะส่งผลให้ปฏิบัติพฤติกรรมเพื่อการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรค [3,12,13,14]

2. เจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย กล่าวได้ว่าในอดีตกลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีความเชื่อในการนับถือผี บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีพิธีกรรมของชุมชน รวมถึงความเชื่อด้านการรักษาอาการปวดเมื่อยด้วยการดึง ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นการนับถือศาสนาคริสต์ แต่คงยึดถือความเชื่อและปฏิบัติประเพณีเดิมอยู่ [15] ซึ่งเจตคติเป็นตัวแปรที่เกิดจากการประเมินความรู้สึกทางบวกหรือลบของบุคคลต่อการกระทำนั้น ๆ โดยบุคคลที่มีความเชื่อว่าการทำพฤติกรรมจะนำไปสู่ผลของพฤติกรรมทางบวก บุคคลก็จะมีเจตคติในทางที่เห็นด้วยต่อพฤติกรรมนั้น [16] จึงแสดงว่า การที่ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีเจตคติทางบวกต่อการปฏิบัติพฤติกรรมจะทำให้มีความตั้งใจส่งผลให้ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้เลือดออก [17,18,19] ขัดแย้งกับงานวิจัยของ ชลิต เกตุแสง [20] ที่พบว่าทัศนคติต่อการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการควบคุมพาหะนำโรคไข้เลือดออก อาจเป็นจากการวิจัยครั้งนี้ เจตคติมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ[10] กับความตั้งใจ จึงอาจส่งผลให้ประชาชนไม่ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

3. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย กล่าวได้ว่า ในอดีตกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าปกครองด้วย 2 รูปแบบ คือ แบบไม่เป็นทางการมีผู้นำเป็นผู้อาวุโสที่ชาวบ้านนับถือและผู้นำกลุ่มบ้าน 12 กลุ่มบ้าน และแบบเป็นทางการมีผู้นำเป็นผู้ใหญ่บ้าน 15 ซึ่งการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงถูกกำหนดโดยความเชื่อว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่สำคัญสำหรับเขา คิดว่าเขาควรทำหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้นและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามบุคคลหรือกลุ่มบุคคลว่ามีมากหรือน้อยแค่ไหน[11] ถ้าบุคคลเชื่อว่ากลุ่มบุคคลที่สำคัญต่อเขาเชื่อว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นและยิ่งมีแรงกดดันจากสังคมเพิ่มมากขึ้น เขาก็จะยิ่งมีแรงจูงใจที่จะทำพฤติกรรมตามเพิ่มมากขึ้น [16] แสดงว่าการที่ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางบวกต่อการปฏิบัติพฤติกรรมจะทำให้มีความตั้งใจ ส่งผลให้ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรค [11,12,13,14] ขัดแย้งกับงานวิจัยของ นรลักณ์ เอื้อกิจและคณะ [21] ที่พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ร่วมทำนายความตั้งใจสูบบุหรี่ของวัยรุ่น อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นเป็นวัยคึกคะนองอยากรู้อยากเห็น และเชื่อมั่นในตัวเองและเพื่อนเป็นสำคัญ แต่การวิจัยครั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์อาข่า จะมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย มีการคอยช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในบ้าน ให้ความเคารพนับถือผู้สูงอายุและผู้นำชุมชนเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าวนับได้ว่าเป็นกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า

4. การรับรู้ความสามารถการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยกล่าวได้ว่าใน ปี พ.ศ.2550 เป็นปีที่มีการระบาดของโรคไข้เลือดออกสูงสุด อัตราป่วย 6,329.97 ต่อแสนประชากร 2 ก่อนการระบาดกลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีความตะหนักโดยการตั้งข้อสังเกตว่า ฤดูฝนมาเร็ว ฝนตกชุก ปีนี้ยุงจะเยอะ ทางผู้ใหญ่บ้านได้ประชาสัมพันธ์การป้องกันโรคให้ทราบ แต่ประชาชนไม่ค่อยสนใจ หลังการระบาดประชาชนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จึงทำให้เกิดการตะหนักและร่วมมือในการป้องกันไม่ให้มีแหล่งเพาะพันธุ์ของยุง [15] ซึ่งการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมเป็นการรับรู้ของบุคคลถึงความง่ายหรือความยากในการปฏิบัติและความเชื่อในการควบคุมตนเอง เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ที่ผ่านมาและการคาดคะเนถึงปัจจัยเอื้ออำนวยและอุปสรรค[4]แสดงว่า การที่ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่ามีการรับรู้ความง่ายของการทำพฤติกรรมจะทำให้มีความตั้งใจส่งผลให้ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรค [11,12,13,14,18]

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้พบว่า การรับรู้ความสามารถการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมีผลต่อเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และมีผลต่อการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ทำให้เกิดความตั้งใจในพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ในประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า แสดงถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่มีความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่นำไปพัฒนารูปแบบการจัดทำกระบวนการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยเริ่มต้นจากเพิ่มปัจจัยการรับรู้ความสามารถการควบคุมพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ร่วมกับการเพิ่มการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ร่วมกับการเพิ่มเจตคติต่อพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จะทำให้มีตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ส่งผลให้ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า ปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกซึ่งประกอบด้วย การป้องกันตนเองไม่ให้ถูกยุงกัดการกำจัดลูกน้ำและยุงตัวเต็มวัย และการลดแหล่งเพาะพันธุ์ไม่ให้ยุงสามารถแพร่พันธุ์เพิ่มความหนาแน่น

ขยายการจัดการพาหะนำโรคแบบผสมผสาน โดยการเลือกใช้วิธีการต่าง ๆ ในการควบคุมยุงพาหะตามความเหมาะสมของบริบทพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์อาข่า โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมความพึงพอใจของประชาชน งบประมาณชนิดของยุงพาหะและสิ่งสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนโรคไข้เลือดออกเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกจึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโรคที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเน้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และถือเป็นภารกิจที่ต้องช่วยกันกระตุ้นและชักนำให้ประชาชนองค์กรชุมชนตลอดจนเครือข่ายสุขภาพให้มีส่วนร่วมและต่อเนื่องจึงเป็นกิจกรรมสำคัญที่ต้องเร่งรัดดำเนินการเพื่อลดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้เลือดออกที่มีมาอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้อัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกลดลงลดการระบาดของโรคไข้เลือดออกและลดผลกระทบต่าง ๆ ที่ตามมาในประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์อาข่าได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ดร.ภัทรพล มากมีอาจารย์ประจำสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ดร.ดลนภา ไชยสมบัติ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีพะเยา ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแบบสอบถาม

REFERENCES

1. Department of Disease Control. Guide of dengue illness and dengue hemorrhagic fever dengue. Bangkok: Augson Graphic and Design; 2015.

2. Cro.moph.go.th[Internet]. Chiang Rai: Chiang Rai Provincial Health Office,Inc; 2008[updated 2015Aug 1; cited 2016Apr8] .Available from:http://61.19.32.25/epid/index.html.

3. Pleejan S. A Causal relationship model of preventive behavior on severe diarrhea from E.Coli: perceived control as mediator. Research Methodology and Cognitive Science. 2013;10(2): 35-44.

4. AjzenI.The theory of planned behavior:organizational behavior and human decision processes. 1991;50(2).doi:10.1016/0749-5978(91)90020-T.

5. Polit DF, Beck CT.Nursingresearch generating and assessing evidence for nursing practice. 9th ed. Philadelphia: Lippincott Williams and Wilkins; 2012.

6. Prasat Neurological Institute. Clinical practice guidelines :dementia. Bangkok: Tanapress; 2014.

7. Silpcharu T. Statistical research andanalysis with SPSS and AMOS. 13rd ed. Bangkok: Business R and D; 2012.

8. Neuman WL. Social research methods: qualitative and quantitative approaches. Boston: Allyn and Bacon; 2000.

9. Srisatidnarakul B. Themethodologyinn ursingresearch.5th ed.Bangkok: You and I Intermedia; 2010.

10. Hinkle DE, William W, StephenGJ.Applied statistics for the behavior sciences.4th ed. New York: Houghton Mifflin; 1998.

11. Paha K. Attitudes, subjective norms, perceive behavioral control, and intention to quit smoking in police officers[dissertation]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2012.

12. Kohtbantau S, WitayapichetsakulS, Salout A, Suksawang P. A causal relationship model of practice to reducehypertensionrisk of people in bansuanmunicipality,Muangdi strict, Chonburiprovince. The Public health journal of BuraphaUniversity. 2013;9(2): 85-96.

13. Chitbud K. Attitudes, subjective norms, perceive behavioral control, and intentions and vegetable and fruit consumption among the elderly in Narathiwatmunicipal area[dissertation]. Somgkhla: Prince of Songkhla University; 2006.

14. Pleejan S. Influence of perceived control as mediator for influenza A (H1N1) preventive behavior.Research methodology andcognitivescience. 2012;10(1): 26-37.

15. Treaekanukul L, Wannasiri C, Mawin K. Cultural factors relating to epidemic dengue hemorrhagic fever : acase study in Sajaecommunity Chiang Raiprovince.Journal of Social Academic. 2008;1(1) : 52-68.

16. Tansakun S. Guidelines for the implementation of health education and health promotion. Journal of HealthEducation. 2012;30(105): 1-15.

17. Poogkasorn R.Factors affecting dengue haemorrhagicfever prevention and control behaviors of people in municipality tambonBangpoo, amphoeMueang, Sam utPrakanprovince[dissertation]. Bangkok : KasetsartUniversity; 2003.

18. Jirachetpatana J.Factors related to dengue haemorrhagicfever prevention andcontrolling behaviors of people in Sop Praptambon municipality,Sop Prap district, Lampangprovince[dissertation].Chiangmai: Chiangmai University; 2008.

19. Sangiamsak W. Behavior of preventive and control of people with dengue hemorhagic fever in Kokyangcommunity, Prakhonchai district, Buriramprovice[dissertation].Surindra: SurindraRajabhatUniversity; 2011.

20. Gatesang S. Factors related to dengue vector control behaviors of people in Tamode district,Phattalungprovince.TheSouthern College Network Journal of Nursing and Public Health. 2015;2(1) : 24-36.

21. Ua-Kit N, Chaiyawat W, Phuphaibul R. Attitudes, subjective norms, and perceived behavioral Control relating to smoking intention among adolescents. Journal of Nursing Science Chulalongkorn University. 2012;24 (2) : 92-103.